

Energetická kríza rozdelila Európu na rozumných a hlúpych

- CZ24 News | 1. září 2022

EU: Energetická kríza, ktorá sa podľa predpovedí naplno prejaví v zime má viacero dôvodov, nie iba nedostatok ruského plynu. Analýzu tohto stavu a dôvodov, ktoré k nemu viedli prinášajú ruské noviny [VZGLJAD](#)

Ilustračné foto

Urýchlené upustenie od jadrovej energie bolo druhou vážnou chybou Európskej únie a chybným odhadom zelených. Prvou chybou bolo zatvorenie uhoľných elektrární. Teraz Európania narýchlo oživujú tieto zariadenia a oživujú uhoľný priemysel. Bolo by logické urobiť to isté s jadrovou energiou, najmä preto, že je oveľa čistejšia ako uhlie, ak o ňu má niekto v Európe záujem. Prečo sa to nedeje?

Maďarský minister zahraničných vecí Péter Szijjártó potvrdil, že miestny regulačný úrad povolil výstavbu tzv. jadrového ostrova a piateho reaktora v elektrárni Paks-2. Výstavbu nových blokov bude zabezpečovať Rusko. Dohoda o tom bola dosiahnutá už v roku 2014, ale maďarská strana začiatok projektu odložila. V júli tohto roku však Szijjártó po stretnutí s generálnym riaditeľom Rosatomu Alexejom Lichačovom povedal, že výstavba jadrových reaktorov by sa mohla začať v septembri.

Maďarský jadrový projekt sa odhaduje na 12,5 miliardy eur, pričom 80 % tejto sumy prisľúbila Moskva poskytnúť ako pôžičku. Maďarsko plánuje spustiť samotné reaktory do roku 2030. Kapacita jadrovej elektrárne sa viac ako zdvojnásobí. Podľa Szijjártóa sa tým výrazne zvýši bezpečnosť dodávok energie v Maďarsku. V súčasnosti sa takmer polovica elektrickej energie v krajine vyrába z jadrovej energie.

“Ide o dlho očakávané povolenie, na ktoré sa čakalo viac ako päť rokov. Rosatom je už dlho pripravený začať pracovať, problém vznikol na maďarskej strane. Toto oneskorenie má však aj pozitívne aspekty. Po prvé, Maďarsko týmto krokom dokazuje nielen svoju túžbu rozvíjať jadrovú energetiku, ale aj to, že je pripravené robiť to spoločne s Ruskom, čo v súčasnej situácii nie je jednoduché. Po druhé, Rusko teraz bude môcť rokovať s Budapešťou a minimalizovať riziká sankcií, čo je veľmi dôležité. Pretože na príklade Fínska sme videli, že je možné investovať do jadrového projektu, do zariadení, a potom dôjde k porušeniu zmluvy,” povedal Sergej Kondratiev, zástupca vedúceho ekonomického oddelenia Inštitútu energetiky a financií.

Negatívom tejto situácie podľa neho je, že toto politické gesto Maďarska by bolo za súčasných okolností skôr virtuálne. Pre Maďarsko by bolo ťažké začať s výstavbou jadrového bloku v najbližšom roku a pol. Predovšetkým si to vyžaduje interakciu s európskymi regulačnými orgánmi, schválenie projektu Euroatomom atď., čo sa môže oneskoriť v dôsledku geopolitickej konfrontácie s Ruskom. Po druhé, kvôli nedostatku mora bude musieť Maďarsko rokovať so susednými krajinami o preprave vybavenia a pozvať ruských odborníkov, čo bude za súčasných okolností tiež ťažké.

“Maďarsko a Rosatom si budú musieť dať rok alebo rok a pol prestávku, prečkať zložitú politickú situáciu a až potom začať stavať,” domnieva sa expert.

Problémom je, že je potrebné začať stavať novú JE teraz. "Elektrické bloky v JE Paks-1 by mali byť vyradené z prevádzky po roku 2031 s výhradou predĺženia. To znamená, že nový reaktor sa musí postaviť teraz, pretože doba výstavby jadrových elektrární v Európe v posledných rokoch presiahla 10 rokov. V Rusku sú projekty najrýchlejšie a realizujú sa v priebehu 6-7 rokov, ale v Rusku sú všetky pravidlá a predpisy jasné, zatiaľ čo v Európe to môže trvať aj viac ako 10 rokov, ak sa zohľadnia všetky postupy a schválenia," hovorí zástupca vedúceho ekonomického oddelenia Inštitútu energetiky a financií.

Každý rok oneskorenia uvedenia elektrárne Paks-2 do prevádzky po roku 2031 by znamenal, že Maďarsko by muselo hľadať dovoz elektriny inde, ktorý by bol aj drahší.

V uplynulom desaťročí sa európske krajiny pustili nielen do politiky vyradovania uhoľných elektrární, ale aj do predčasného odstavovania existujúcich jadrových reaktorov. A to bola ďalšia vážna chyba Európskej únie. Ak by si európske krajiny zachovali aspoň podiel jadrovej výroby energie vo svojom energetickom mixe, oveľa ľahšie by zvládli súčasnú energetickú krízu. Výroba jadrovej energie je nielen "zelená", ale aj stabilná a lacná.

Najlepším príkladom je Nemecko, ktoré pedantne dodržiava svoj plán odstaviť všetky jadrové reaktory do konca roka 2022. A podľa všetkého sa mu tento plán podarí splniť.

"Donedávna sa viac ako 10 percent elektrickej energie v Nemecku vyrábalo v jadrových elektrárnach. Ak si zachová aspoň tolko jadrovej energie, bude to pre nemecké hospodárstvo veľká pomoc a určite mu to pomôže prežiť súčasnú energetickú krízu,- Pán Kondratiev povedal. Pred desiatimi rokmi predstavoval podiel jadrovej energie v Nemecku 25 %.

Nemecko má ešte stále v prevádzke tri reaktory, ktoré chce zatvoriť už o tri až štyri mesiace. Hoci by sa zdalo, že za takýchto podmienok je potrebné predĺžiť prevádzku jadrových reaktorov, najmä preto, že je to možné, keďže sa odstavujú "predčasne". Podľa Kondratieva by reaktory mohli byť v prevádzke do konca roka 2030 alebo aj dlhšie. Zdá sa však, že nemecké orgány sa so zachovaním jadrovej energie neponáhľajú, a tak sa neprijímajú žiadne opatrenia, vrátane byrokratických, čo v súčasnej situácii vyzerá hlúpo. Na druhej strane zelená vláda povoľuje otvorenie starých uhoľných elektrární a spaľovanie väčšieho množstva uhlia.

Na druhej strane, Francúzsko, podobne ako Maďarsko, je napriek všeobecnej európskej zaujatosti proti jadrovej energii teraz rado, že sa neponáhľalo zničiť celé odvetvie hospodárstva.

"Jadrová energia sa teraz určite javí ako veľmi atraktívna vďaka predvídateľnosti cenovej stability. V súčasnosti je to vidieť vo Francúzsku, kde je vysoký podiel jadrovej výroby, čo umožňuje štátnej spoločnosti EDF predávať časť energie za pevné nízke ceny, a to aj verejnosti. Vplyv na najcitlivejšie spotrebiteľské kategórie tu bol menší," hovorí Kondratiev.

Ilustračné foto

Hoci niektorí priemyselní spotrebitelia vo Francúzsku tiež trpia, nie je to už spôsobené francúzskym systémom, ale európskym modelom. "Myslím si, že Francúzsko si môže dovoliť zaviesť štátnu reguláciu cien vzhľadom na vysoký podiel jadrovej výroby. Zavedenie takejto štátnej regulácie by však automaticky znamenalo odrezanie Francúzska od európskeho trhu. Ak totiž Francúzsko začne predávať elektrinu na veľkoobchodnom trhu za 50 eur za kilowatthodinu, vykúpia ju obchodníci zo susedných krajín, pretože ich ceny sa pohybujú okolo 500 až 600 dolárov," vysvetľuje hovorca.

Európa by sa s radosťou vrátila k jadrovej energii rovnako ako k výrobe elektriny z uhlia, uviedla by do prevádzky odstavené elektrárne a zabudla by na globálne otepľovanie a životné prostredie. Problémom je, že v prípade jadrovej energie to takto fungovať nebude.

"Myslím si, že politici a verejná mienka sú pripravení na návrat k jadrovej energii. Vidíme to na návrate k výrobe elektriny z uhlia. Dokonca aj radikálni nemeckí Zelení tvrdia, že uhlie je nevyhnutné zlo pre hospodárstvo. A Európa v prípade potreby nájde peniaze na jadrovú energiu. Problémom je nedostatok technických a ľudských zdrojov. Za posledných 30 rokov bol priemysel, ktorý zabezpečoval výstavbu jadrových elektrární v Európe, zničený.

V 90. rokoch minulého storočia sa vo východnej a západnej Európe stavali nové reaktory, za posledných 20 rokov sa však realizovali len dva projekty, okolo ktorých bolo veľa negatív," hovorí zdroj.

Konkrétne hovoríme o výstavbe jadrovej elektrárne Olkiluoto vo Fínsku. Projekt nebol zverený Rusku, ale francúzskej spoločnosti Areva, ktorá tender vyhrala ešte v roku 2003. Vďaka tomu sa projekt preslávil ako dlhodobý francúzsky jadrový projekt, pretože elektráreň sa stavala viac ako 16 rokov.

Európa nebude schopná rýchlo obnoviť svoj jadrový priemysel z vlastných zdrojov. Nemajú ani skúsenosti, ani priemysel, ani pracovnú silu; trvalo by im najmenej šesť rokov a viac, kým by ich vyškolili.

Situáciu by mohlo zachrániť Rusko, ktoré ako jediné na svete realizuje jadrové projekty na kľúč a robí to rýchlo a kontinuálne, ale vzhľadom na geopolitickú situáciu je to nepravdepodobné. Ďalšou možnosťou je Čína, ale Európania odmietli využívať služby Číňanov v jadrovom priemysle. Americká spoločnosť Westinghouse má rovnaké problémy ako Európania: už dlho sama nestavia projekty na kľúč; Američania nedokážu postaviť elektrárne generácie 3+.

“Samotná výstavba jadrovej elektrárne trvá dlho. A Európa bude musieť ešte prebudovať technologický okruh, aby zabezpečila túto výstavbu, takže hovoríme o 15 rokoch v najlepšom prípade. To znamená, že za 15 rokov môže Európa prinajlepšom dosiahnuť prvé výsledky a za 20 rokov dosiahnuť prijateľné tempo výstavby,” hovorí zástupca vedúceho ekonomického oddelenia Inštitútu pre energetiku a financie.

Čo však EÚ určite urobí, je predĺženie prevádzkového času existujúcich energetických jednotiek. Inými slovami, Európania upustia od urýchlených plánov na odstavenie všetkých jadrových reaktorov.

AUTOR: Olga Sanofalova

[ZDROJ](#)

Překlad: HSP